

PNEVMONIYANI DAVOLASHDA VA REABILITATSIYA QILISHDA OZON TERAPIYANING SAMARADORLIGI

Matrzaeva Shoira Gulimboyevna

*Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Ftiziatriya va pulmonologiya kafedrası
assisenti*

ANNOTATSIYA. *So'nggi yillarda ozon terapiyasi tibbiyot va kosmetologiyada tobora ommalashib bormoqda. Bu fizioterapiya protsedurasi an'anaviy tibbiyot ozon gazi yordamida amalga oshiriladi. Shifokorlarning ozon terapiyasiga nisbatan aniq pozitsiyasi hali yo'q. Shunday bo'lsada biz mazkur maqolada ozon terapiyaning pnevmoniyani davolashda uning qanchalik samaradorligi haqida so'z yuritamiz.*

KALIT SO'ZLAR: *ozon terapiyasi, fizioterapiya, pozitsiyasi, shifokorlar, kislorod atomi, nafas olish yo'lli, reaktiv shakli;*

KIRISH

Ozon terapiyasi yuqumli kasalliklarga qarshi immunitetni oshirishga, artrit bilan og'riq og'riqni va uning ta'sirini va boshqa bir qator sharoitlarda yordam berishi mumkinligini ko'rsatadigan ba'zi dalillar mavjud. Dunyo bo'ylab keng tarqalgan bo'lsada, AQSh oziq-ovqat va farmatsevtika idorasi (FDA) uning terapevtik ahamiyatini tan olmaydi, shuning uchun u muqobil tibbiyot hisoblanadi

Ozon bakteritsid, virus va fungitsid ta'sir ko'rsatadi. Bu uning mikrob hujayralari qobig'ining yaxlitligini buzish, ularga kirib borish, genetik materialni yo'q qilish va o'limga olib kelish qobiliyati bilan ta'minlanadi. Bundan tashqari, gaz immunitet tizimini rag'batlantiradi, bu esa zararli mikroorganizmlarga qarshi kurashni tezlashtiradi.

Gaz qon tomir devorining hujayralarida kimyoviy jarayonlarga kiradi va tomirlarning lümenini oshirishga yordam beradi, bu qon aylanishiga ijobiy ta'sir

ko'rsatadi va tana to'qimalarining ovqatlanishini yaxshilaydi. Bundan tashqari, ozon qizil qon tanachalari bilan o'zaro ta'sirlanib, hujayralarni kislorod bilan ta'minlashni oshiradi, shuningdek metabolizmni oshirishga yordam beradi.

Ozon terapiyasi ko'plab kasalliklarni davolashda qo'llanilishi mumkin. U jarrohlik, kardiologiya, gastroenterologiya, pulmologiya, pnemaniya, nevrologiya, LOR amaliyoti, dermatologiya, kosmetologiya, estetik tibbiyot va boshqa sohalarda muvaffaqiyatli qo'llaniladi.

So'nggi ilmiy ma'lumotlarga ko'ra, ozon inson organizmiga bakteritsid, virusga qarshi, immunomodulyator, shifobaxsh, yoshartiruvchi, sitostatik vosita sifatida ta'sir qiladi. Ozon ko'plab kasalliklarning patogenlari bilan samarali kurashadi, qonni kislorod bilan to'ydiradi, toksinlarni olib tashlaydi va immunitet tizimini mustahkamlaydi.

Ko'pchilik "ozon terapiyasi" kabi kontseptsiya haqida eshitgan, ammo hamma ham uni qo'llash doirasi va ushbu protsedura qanday ishlashi haqida tasavvurga ega emas. Ayni paytda bu usul katta mashhurlikka erishmoqda.

Ozon kislorodning beqaror reaktiv shakli bo'lib, organizmga kirib, modda o'zgarishiga va avvalgi shaklini olishga intiladi. Buning uchun u viruslar va bakteriyalarning oqsillari va lipidlari molekulalari bilan aloqa qiladi. Bu ularning yaxlitligini buzadi va yo'q qiladi.

Pnevmoniyani davolash ozon terapiyasining eng muhim jihatlaridan biridir. Pnevmoniya va jigar sirrozida uni qo'llashning asosiy usuli - katta autohemoterapiya va ozonlangan sho'r suvni tomir ichiga yuborish. O'tkir kasallikning klinik va laboratoriya ko'rinishini normallashtirish virusli gepatit ozon terapiyasi boshlanganidan keyin 1 - 2 hafta ichida sodir bo'ladi. Kasallikning barcha belgilari 2-3 hafta o'tgach yo'qoladi. Bemorlarning umumiy ahvoli tez yaxshilanadi. Davolash kursi 4 dan 6 seansgacha belgilanadi.

Ozon terapiyasining pnevmoniyani davolashda quyidagicha samara beradi

1. Tanadagi metabolik jarayonlarni normallashtiradi va faollashtiradi (shu jumladan, yog' birikmalari bo'lgan o'z energiya zaxiralarini tabiiy qayta ishlash mexanizmlari).

2. Patogen bakteriyalar, viruslar va qo'ziqorinlarni yo'q qiladi va ularning yangi o'sishini oldini oladi.

3. Tananing immunitetini va himoya xususiyatlarini oshiradi. Ozon terapiyasi kasallikning samarali oldini olish hisoblanadi.

4. Ozon terapiyasi metabolizmni yaxshilaydi, jigar faoliyatini tiklaydi, xolesterin darajasini pasaytiradi.

5. Ozon og'riq qoldiruvchi, yallig'lanishga qarshi, tomirlarni kengaytiruvchi, tozalovchi va tinchlantiruvchi ta'sirga ega.

6. Ozon terapiyasi alkogolli parchalanish mahsulotlarini tanadan tezda olib tashlashga yordam beradi va giyohvand moddalarni iste'mol qilmasdan spirtli ichimliklarni olib tashlashning ko'plab alomatlarini yo'q qiladi (osillikdan xalos bo'lish).

7. Pnevmoniya kasalligida ozon terapiyasi kimyoterapiya va radiatsiya tolerantligini yaxshilaydi.

8. Ozon terapiyasi "sindromni yo'q qiladi surunkali charchoq"odamning uyqusini yaxshilaydi.

Terapiya uchun ko'plab ko'rsatmalar mavjud, chunki ozon ta'siri tibbiyotning deyarli barcha sohalarida foydali bo'lishi mumkin. Ammo, protseduraning ko'p qirrali va foydali bo'lishiga qaramay, u faqat ko'rsatmalarga muvofiq yoki shifokorning roziligi bilan amalga oshirilishi mumkin. Ozon terapiyasi kontrendikatsiyaga ega bo'lgani uchun va uni ma'lum sharoitlarda qo'llash farovonlikning yomonlashishiga olib kelishi va istalmagan salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin.

— Ozon turli bakterial va qo'ziqorin infeksiyalarida samarali bo'ladi, shu jumladan teri. Kasallikning og'irligi muhim emas, bu holda ozon terapiyasi asosiy yordamchi hisoblanadi dori bilan davolash. Bundan tashqari, surunkali sust infeksiyalar uchun ham foydalanish mumkin.

- Ozon ko'plab nevrologik kasalliklarni, masalan, miya yoki boshqa organlarda qon aylanishining buzilishi, uyqusizlik, vegetativ-qon tomir distoni kabilarni davolash uchun zarurdir.

- Ba'zi hollarda ozon terapiyasi alkogolizmni davolashda, umumiy shifo va zararli moddalar (alkogol, kimyoviy moddalar, dori-darmonlar, xavfli ishlab chiqarishdagi ishlar va boshqalar) ta'siri ostida bo'lgan tanani mustahkamlashda samarali bo'lishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki ozon terapiyasi pnevmoniyani davolashda foydali usuldir. Jarayon davomida tananing hujayralari teriga chuqur kirib boradigan kislorod bilan faol ravishda to'yingan. Ushbu ta'sir tufayli metabolik jarayonlar yaxshilanadi va qon tozalanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ismoilov E., Mamatqulov N. va boshqalar. Biofizika. Darslik T. Chulpon. 2013. 14-58

2. Bakirov Baxtiyor. Sigirlarda oqsil – uglevod – lipid almashinuvining buzilishi va jigar distoriyasi. 28.11.2016 y. Veterinariya fanlari doktori.

3. T.R. Xarrison. Ichki kasalliklar 1 tom 451-bet

4. Avdeev S.N., Chuchalin A.G. Jamiyat tomonidan olingan og'ir pnevmoniya // Ingliz tili tibbiy jurnal. - 2002. - No 5. - 9-jild. - S. 458-462.

5. O'zbekistonda ftiziatriya va pulmonologiyaning dolzarb masalalari (To'plam ilmiy maqolalar). Toshkent, 2001 yil, 117-bet.

6. Amelina E.JL, Chuchalin A.G. Kistik fibroz: zamonaviy yondashuv diagnostika va davolash. Russ. Asal. Jurnal, 1997. V.5, No 17, 1136-1142-betlar.

7. Belyavskiy A.S., Bulkina J.I.C., Knyazheskaya N.P. Bemorga ta'lim ambulatoriya nazorati ostida bronxial astma. Pulmonologiya, 1996 yil, 7-son, 25-32